

Εμμανουήλ Παπάς

Ο Εμμανουήλ Παπάς, γεννήθηκε το έτος 1772 στη Δοβίστα Σερρών (σήμερα Εμμανουήλ Παπάς) και πέθανε το 1821. Υπήρξε αγωνιστής του 1821, πρωτεργάτης της εξέγερσης στη Χαλκιδική, από τις αγνότερες και ηρωικότερες μορφές του Αγώνα για την Ανεξαρτησία. Το Δεκέμβριο του 1819, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, από τον Κωνσταντίνο Παπαδάτο. ....(Περισσότερα)

Γιος κληρικού, ανέπτυξε, παρά τις περιορισμένες γραμματικές του γνώσεις, μεγάλη εμπορική δραστηριότητα στις Σέρρες, επεκτάθηκε δε στη Βιέννη και την Κωνσταντινούπολη. Πρόσφερε στην πατρίδα του σημαντικά ποσά για κοινωφελείς σκοπούς και διατηρούσε πολύ καλές σχέσεις και με τον βαλή (σήμερα νομάρχης) των Σερρών, Ισμαήλ μπέη, γεγονός που του επέτρεπε να μεσολαβεί σ' αυτόν συχνά προς όφελος των χριστιανών των Σερρών.

Το 1817 καταφεύγει στην Κωνσταντινούπολη, καθώς αντιλήφθηκε το σχέδιο δολοφονίας του από τον Γιουσούφ Μπέη, γιό του Ισμαήλ. Εκεί, γνωρίστηκε με εξέχοντες Φιλικούς και έκτοτε αφοσιώθηκε ολόψυχα στους επαναστατικούς σκοπούς δείχνοντας μεγάλο ζήλο στις προετοιμασίες για την έναρξη του Αγώνα. Γρήγορα, ήρθε σε επικοινωνία με τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, από τον οποίο πήρε εντολή να προετοιμάσει την εξέγερση στη Μακεδονία. Για τον σκοπό αυτό αλληλογραφούσε και με τον μητροπολίτη Σερρών Χρύσανθο, Φιλικό και μετέπειτα πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, καθώς και με Αγιορείτες μοναχούς ομοϊδεάτες του. Παράλληλα, προμηθευόταν στην Κωνσταντινούπολη όπλα και πολεμοφόδια.

Τον Μάρτιο του 1821 αναχώρησε από την Πόλη, και μεταφέροντας πολεμικό υλικό, με το πλοίο του Χατζή Αντώνη Βισβίζη, αποβιβάστηκε στο Άγιο Όρος, που ήταν κατάλληλο ορμητήριο τόσο λόγω της φυσικής του οχύρωσης όσο και για το ανθρώπινο δυναμικό του. Εγκατέστησε το στρατηγείο του στη Μονή Εσφιγμένου και επιδόθηκε πυρετωδώς σε προεπαναστατικές κινήσεις που σύντομα καρποφόρησαν.

Οι Τούρκοι όμως της Θεσσαλονίκης υπό τον Γιουσούφ μπέη αντέδρασαν κεραυνοβόλα. Ο τελευταίος διέταξε επίθεση εναντίον του Πολύγυρου, σύλληψη των προκρίτων και αφοπλισμό των κατοίκων. Μετά τις συγκρούσεις, ο Παπάς συγκάλεσε στις Καρυές τους ηγούμενους των μονών, η γενική συνέλευση των οποίων τον ονόμασε «αρχηγό και υπερασπιστή της Μακεδονίας» και στα τέλη Μαΐου, σε πανηγυρική δοξολογία στο Πρωτάτο, κήρυξε επίσημα την Επανάσταση στην περιφέρεια

της Χαλκιδικής. Ο ξεσηκωμός επεκτάθηκε ταχύτατα στη γύρω από τον Πολύγυρο περιοχή, στην Κασσάνδρα και τη Σιθωνία.

Ο Παπάς κατέλαβε αρχικά την Ιερισσό (1 Ιουνίου) και κατόπιν προώθησε τις δυνάμεις του στη Ρεντίνα. Ταυτόχρονα, συντόνιζε τη δράση άλλου σώματος στην Κασσάνδρα, ενώ ζητούσε ενισχύσεις από τη νότια Ελλάδα. Σύντομα όμως οι Τούρκοι ενισχύθηκαν με δυνάμεις που κατέφθασαν στην Θεσσαλονίκη, από την Πόλη, υπό τον Μπαϊράμ πασά. Ακολούθησαν πυρπολήσεις χωριών, σφαγές και αιχμαλωσίες κατοίκων, ενώ ο Παπάς, πιεζόμενος και από την έλλειψη πολεμοφοδίων, αναγκάστηκε να καταφύγει στον Πολύγυρο. Ύστερα από τις ατυχείς, για τους Έλληνες, μάχες στα Βασιλικά και τη Γαλάτιστα της Χαλκιδικής, μετέφερε το θέατρο των επιχειρήσεων στην Κασσάνδρα και περιορίστηκε κυρίως σε αμυντικές επιχειρήσεις, αν και δέχτηκε ενισχύσεις από την περιοχή του Ολύμπου υπό τον Διαμαντή Νικολάου. Στο μεταξύ, τα περισσότερα μέλη της οικογένειάς του είχαν συλληφθεί στις Σέρρες, το σπίτι του πυρπολήθηκε και η περιουσία του δημεύτηκε.

Η θέση του έγινε απελπιστική στις αρχές Οκτωβρίου, όταν με απόφαση του σουλτάνου στάλθηκε εναντίον του ο Μεχμέτ Εμίν πασάς, με πολυάριθμες δυνάμεις. Παρά τη σθεναρή του αντίσταση, κατά την οποία είχε πολλές απώλειες, ο Σερραίος οπλαρχηγός υποχρεώθηκε στα τέλη του ίδιου μήνα να περάσει στο Άγιο Όρος, σε μια ύστατη προσπάθεια να συνεχίσει από εκεί την επανάσταση. Όταν όμως αντιλήφθηκε ότι κάτι τέτοιο ήταν πλέον αδύνατον επιβίβαστηκε μαζί με μερικούς συντρόφους του –ανάμεσά τους και κληρικοί– στο πλοίο του Βισβίζη με προορισμό την Ύδρα. Στην διάρκεια του ταξιδιού όμως πέθανε. Ήταν Νοέμβριος του 1821.

Ενταφιάστηκε με τιμές στην Ύδρα. Τον ηρωικό αγώνα του συνέχισαν οι τέσσερις από τους 8 γιους του (είχε 11 παιδιά) σε διάφορα μέτωπα του Αγώνα, και από αυτούς οι τρεις σκοτώθηκαν κατά τη διάρκειά του.

Πηγή: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ (Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια), Τόμος 8, σελ. 158-159 (*Συλλογή Βιβλιοθήκης Ε.Μ.Σ.*)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ (Εκδοτικός Οίκος: ΜΕΛΙΣΣΑ), Μέρος πρώτον, σελ. 342 (*Συλλογή Βιβλιοθήκης Ε.Μ.Σ.*)